

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

www.cymru.gov.uk

CYNHYRCHU EICH YNNI EICH HUN Y Rheoliadau Cynllunio ar gyfer Microgynhyrchu

3B

Helpu Cymru i leihau
ei Hôl Troed Carbon
Help Wales reduce
its Carbon Footprint

Annommestig

Medi 2012

Cyflwyniad

Mae'r daflen hon yn un o gyfres o daflenni gwybodaeth ar gyfer deiliaid tai, cymunedau a busnesau sy'n awyddus i osod technoleg ynni adnewyddadwy ar raddfa fach neu leol megis panel solar neu dyrbin gwynt.

Dylid darllen y daflen hon ochr yn ochr ag **1 Cynhyrchu eich Ynni eich Hun: Arweiniad Cynllunio** sy'n rhoi arweiniad ynghylch lleihau allyriadau carbon, gan gynnwys yr angen i ystyried mesurau defnyddio ynni'n effeithlon yn gyntaf cyn gosod technolegau ynni adnewyddadwy.

Mae'r daflen hon yn canolbwyntio ar y gofynion cynllunio presennol ynghylch technolegau microgynhyrchu mewn eiddo annomestig.

A oes angen caniatâd cynllunio arnaf i ar gyfer fy nghynllun ynni?

Mae angen caniatâd cynllunio ar gyfer gwahanol fathau o ddatblygiadau. Yn y rhan fwyaf o achosion, byddai gosod, addasu neu amnewid technoleg ynni adnewyddadwy y tu allan yn cael ei ystyried fel 'datblygu' at ddibenion cynllunio a byddai angen i chi ofyn felly am ganiatâd gan eich awdurdod cynllunio lleol (cyngor).

Fodd bynnag, ceir rhai mathau o 'ddatblygiadau' nad oes angen caniatâd cynllunio ar eu cyfer – gelwir hyn yn 'Hawliau Datblygu a Ganiateir'. Mae rhai technolegau ynni adnewyddadwy microgynhyrchu wedi cael y statws hwn, ac felly nid oes angen caniatâd. Ceir nifer o amodau a throthwyon ynghylch a roddir y statws hwn iddynt ai peidio.

Mae'r daflen hon yn ganllaw cyffredinol ynghylch hawliau datblygu a ganiateir ar gyfer microgynhyrchu. Mae'n bwysig eich bod bob amser yn cysylltu â'ch awdurdod cynllunio lleol yn gyntaf neu os nad ydych chi'n siŵr o ofynion eich technoleg ynni adnewyddadwy penodol. Ewch i www.planningportal.gov.uk i gael rhagor o wybodaeth.

Pa dechnoleg ynni adnewyddadwy (microgynhyrchu) nad oes angen caniatâd cynllunio ar ei chyfer?

Yn sgil newidiadau i'r Hawliau Datblygu a Ganiateir mae hi bellach yn bosib i rai mathau o gyfarpar microgynhyrchu gael hawliau datblygu a ganiateir. Roedd y newid hwn yn berthnasol ar gyfer gosod mathau penodol o gyfarpar microgynhyrchu ar adeiladau heb fod yn rai domestig, neu o fewn eu cwrtil, yn ddibynnol ar feini prawf penodol. Roedd y newid hefyd yn berthnasol i hawliau datblygu a ganiateir i osod cyfarpar microgynhyrchu ar adeiladau ar dir amaethyddol neu goedwigaeth.

At ddibenion hawliau presennol ynghylch datblygu a ganiateir annomestig, caiff microgynhyrchu ei ddiffinio fel a ganlyn:

Math	Capasiti
Technolegau sy'n cynhyrchu trydan	50 cilowat (kW)
Technolegau sy'n cynhyrchu gwres	45 cilowat (kW)

Wrth i chi ystyried gosod technoleg microgynhyrchu a technolegau carbon isel, mae'n bwysig nodi bod angen i chi ymgynghori â'ch awdurdod cynllunio lleol i ddechrau ynghylch y rheoliadau perthnasol. Caiff y rheoliadau hyn eu hamlinellu yng Ngorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) (Diwygio) (Cymru) (Rhif 2) 2012. Ewch i'n gwefan i gael rhagor o wybodaeth am y rheoliadau: www.cymru.gov.uk/cynllunio.

Cynllun Arian yn Ôl am Ynni Glân (Tariff Bwydo i mewn)

Gyda'r Cynllun Arian yn Ôl am Ynni Glân (a elwir hefyd yn Tariff Bwydo i Mewn), gall perchnogion eiddo sy'n cynhyrchu eu trydan eu hunain o ffynonellau adnewyddadwy a ffynonellau carbon isel gael taliad rheolaidd gan eu cyflenwr ynni. Mae'r cynllun yn edrych ar ystod o dechnolegau sy'n amrywio o ran maint hyd at 5MW. Cyfeiriwch at Daflen **1 Cynhyrchu eich Ynni eich Hun: Arweiniad Cynllunio** i gael rhagor o wybodaeth am y tariff.

Y Fargen Werdd

Menter gan Lywodraeth y DU yw'r Fargen Werdd sy'n galluogi cwmnïau preifat i gynnig gwella effeithlonrwydd ynni busnesau a gofod cymunedol defnyddwyr er mwyn gorchfygu rhai o'r rhwystrau ariannol i fanteisio ar fesurau effeithlonrwydd ynni heb unrhyw gostau ymlaen llaw.

Mae gwahanol fesurau amrywiol ynghlwm â'r Fargen Werdd, ac mae rhai o'r rhain yn cynnwys technolegau microgynhyrchu fel paneli solar a thyrbinau gwynt.

I gael rhagor o wybodaeth am y Fargen Werdd ewch i wefan:

Yr Adran Ynni a Newid Hinsawdd

www.decc.gov.uk

Yr Ymddiriedolaeth Arbed Ynni

www.est.org.uk

Ffôn 0800 512 012

Beth ddylwn i ei wirio yn gyntaf?

Cyn gosod technoleg microgynhyrchu, mae'n bwysig gweld yn gyntaf a yw eich eiddo:

- ✓ Mewn **Ardal Gadwraeth** neu **Safle Treftadaeth y Byd** gan fod rheolau gwahanol i'w cael yn y safleoedd dynodedig hyn, ac mae hyn yn golygu bod mwy o gyfyngiadau ar y mathau o gyfarpar y gellir ei osod, yn enwedig ar wal adeilad sy'n wynebu priffordd;
- ✓ Yn **Adeilad Rhestredig** a nodwyd oherwydd ei nodweddion pensaernïol neu hanesyddol;
neu
- ✓ Yn ddarostyngedig i **Gyfarwyddyd Erthygl 4**, neu amod ar y caniatâd cynllunio gwreiddiol sy'n diddymu hawliau datblygu a ganiateir.

Yn yr achosion hyn, mae darpariaethau arbennig yn berthnasol a dylech chi ofyn am gyngor pellach gan eich awdurdod cynllunio lleol.

Ar yr amod nad oes yr un o'r uchod yn berthnasol i'ch eiddo chi, gallwch osod, addasu neu amnewid y technolegau canlynol

Paneli solar ffotofoltäig (PV) a phaneli solar thermol

Ar adeilad nad yw'n dŷ annedd ar yr amodau canlynol:

- Ni ddylai'r paneli fod dros 200mm o arwyneb to neu wal sydd eisoes yn bodoli.
- Ni ddylai'r paneli estyn allan mwy nag 1 metr uwchlaw wyneb to fflat.
- Ni ddylai'r paneli ar do fod o fewn 1 metr i ymyl allanol y to.
- Ni ddylai'r paneli ar wal fod o fewn 1 metr i'r man lle mae'r wal honno'n cyfarfod â wal arall neu do'r adeilad.

Paneli solar thermol a phaneli solar ffotofoltäig (sy'n sefyll ar eu pen eu hunain)

O fewn cwrtil adeilad nad yw'n dŷ annedd ar yr amodau canlynol:

- Rhaid eu gosod o leiaf 5m y tu mewn i ffin y cwrtil.
- Ni ddylai fod dros 4m o uchder.
- Dim ond un casgliad solar sy'n sefyll ar ei ben ei hun y gallwch chi ei gael (un ffrâm ar gyfer y casgliad o baneli).
- Ni chaiff cyfanswm arwynebedd y paneli fod yn fwy na 9 metr sgwâr ac ni chaiff y casgliad (gan gynnwys unrhyw amgaead) fod yn fwy na 3 metr mewn unrhyw ddimensiwn.

Pympiau gwres o'r ddaear

O fewn cwrtil adeilad nad yw'n dŷ annedd ar yr amodau canlynol:

- Un pwmp gwres o'r ddaear yn unig ddylai fod o fewn y cwrtil.
- Ni ddylai cyfanswm ardal y gwaith cloddio fod yn fwy na 0.5 hectar.

Pympiau gwres o'r dŵr

O fewn cwrtil adeilad nad yw'n dŷ annedd ar yr amodau canlynol:

- Ni ddylai cyfanswm ardal y pwmp gwres o'r dŵr (gan gynnwys unrhyw bibau) fod yn fwy na 0.5 hectar.

Ffliwiau ar gyfer systemau gwres biomas neu ar gyfer systemau gwres a phŵer cyfunedig

Ar adeilad nad yw'n dŷ annedd neu ar adeilad o fewn cwrtil adeilad nad yw'n dŷ annedd ar yr amodau canlynol:

- Ni ddylai gallu cynhyrchu'r system y byddai'r fflw yn ei gwasanaethu fod yn fwy na 54 cilowat thermol.
- Ni ddylai'r fflw ymestyn dros 1m uwchben rhan uchaf y to neu uchder fflw sydd eisoes yn bodoli sy'n cael ei newid (pa un bynnag yw'r uchaf).
- Un fflw yn unig ddylai fod gennych, yn rhan o system wres biomas neu system gwres a phŵer cyfunedig, ar yr un adeilad.

Yn y rhan fwyaf o achosion, ac yn arbennig o ran paneli trydan solar (system ffotofoltäig) a phaneli dŵr solar (solar thermol), mae statws Datblygu a Ganiateir yn amodol ar leihau'r effaith ar amwynderau'r ardal a gwedd allanol eich adeilad, ac mae'n rhaid tynnu'r cyfarpar os na fydd ei angen mwyach ar gyfer microgynhyrchu.

Ceir cyfyngiadau o ran gosod ynni solar, pypiau gwres o'r ddaear a fflwiau biomas/Gwres a Phŵer Cyfunedig mewn ardaloedd cadwraeth (ac eithrio pypiau gwres o'r ddaear), Safleoedd Treftadaeth y Byd ac o fewn cwrtil adeiladau rhestredig.

Nid oes angen caniatâd cynllunio ar gyfer systemau biomas a systemau Gwres a Phŵer Cyfunedig domestig a gedwir tu mewn i adeilad. Fodd bynnag, efallai bod angen cydymffurfio â Rheoliadau Adeiladu.

Gosod cyfarpar - materion eraill i'w hystyried

Gall yr ystyriaethau canlynol ddylanwadu ar y math o gyfarpar y byddwch chi'n ei osod a'i leoliad ar eich eiddo neu o fewn ei ffiniau. Dylid lleihau unrhyw effeithiau andwyol posibl. Edrychwch ar y taflenni sy'n ymwneud â thechnolegau penodol yn rhan 2 o'r pecyn hwn sy'n cynnwys rhagor o wybodaeth am brif effeithiau posibl y technolegau hyn a dulliau o leihau'r effeithiau hyn.

Dylid ystyried yr effeithiau ar:

- Eich cymdogion;
- Cymeriad eich adeilad a'r cyffiniau;
- Safleoedd a gweddillion sydd o ddiddordeb archeolegol (pa un ai eich bod yn ymwybodol ohonynt ai peidio neu eu bod yn cael eu darganfod yn ystod y gwaith);
- Lleoliad parc hanesyddol neu goed gerddi cyfagos (yn enwedig y rheini a warchodir dan Orchymyn Cadw Coed); a
- Rhywogaethau a warchodir a bioamrywiaeth.

Mae hi hefyd yn bwysig cydnabod y gallai fod angen mathau eraill o ganiatâd, gan ddibynnu ar eich system ynni adnewyddadwy, fel:

- Caniatâd Adeilad Rhestredig os yw adeilad yn rhestredig.
- Caniatâd ardal gadwraeth os yw'r datblygiad o fewn ardal gadwraeth.
- Coed – mae llawer o goed yn cael eu diogelu gan Orchymynion Cadw Coed sy'n golygu y gallai fod angen caniatâd gan y cyngor i'w tocio neu'u cwmpo.

- Rheoliadau Adeiladu – yn aml bydd angen i waith adeiladu gydymffurfio â Rheoliadau Adeiladu. I gael rhagor o wybodaeth ynghylch Rheoliadau Adeiladu, ewch at ein gwefan ar:
www.cymru.gov.uk/topics/planning/buildingregs.
- Bywyd gwyllt – gallai ystlumod fod yn clwydo mewn rhai adeiladau neu gallai adeiladau gynnwys rhywogaethau eraill a ddiogelir – caiff y rhain eu diogelu’n arbennig (Cysylltwch â Chyngor Cefn Gwlad Cymru).
- Trwyddedau Asiantaeth yr Amgylchedd.

Gofynnwch i’ch awdurdod cynllunio lleol a yw unrhyw un o’r amodau hyn yn berthnasol i’ch safle neu’ch cynnig.

Rhestr wirio

Mae'r rhestr wirio ganlynol yn rhoi arweiniad ynghylch y technolegau sydd eisoes â Hawliau Datblygu a Ganiateir nad oes angen caniatâd cynllunio ar eu cyfer mewn adeiladau annomestig.

Mae hefyd yn nodi pa dechnoleg a maint sy'n gymwys ar hyn o bryd ar gyfer y Tariff Bwydo i Mewn (i gael rhagor o wybodaeth am y Tariff Bwydo i Mewn, gweler taflen **1 Cynhyrchu eich Ynni eich Hun - Arweiniad Cynllunio ar gyfer Cartrefi, Cymunedau a Busnesau**).

I gael rhagor o wybodaeth am bob un o'r technolegau unigol a restrir isod, darllenwch y taflenni cyfatebol yn y gyfres hon.

Dim ond fel arweiniad y dylid defnyddio'r rhestr wirio hon – nid yw hawliau datblygu a ganiateir yn berthnasol i bob man a cheir gwahanol gyfyngiadau a throthwyon ynghylch beth allwch chi ei wneud heb fod angen caniatâd cynllunio arnoch chi. Ceir rhagor o wybodaeth am hyn yn gynharach yn y daflen hon.

Datblygu a Ganiateir ar gyfer eiddo annomestig - Canllaw cyflym

Taflen	Technoleg	Graddfa*	Datblygu a Ganiateir	Tariff Bwydo i Mewn***
2A	Gwynt	0 – 50 kW	✗	✓
		50 kW – 5 MW	✗	✓
2B	System Solar Ffotofoltäig (trydan)	0 – 50 kW	✓	✓
		50 kW – 5 MW	✗	✓
2B	System Solar Thermol (dŵr)	0 – 45 kW	✓	✗
2C	Ynni Dŵr**	0 – 5 MW	✗	✓
2D	Biomass – Gwresogi**	0 – 45 kW	✓ (ffliwiau yn unig)	✗
2E	Treuliad Anaerobig**	0 – 5 MW	✗	✓
2F	Gwres a Phŵer Cyfunedig	0 – 2 kW	✓ (ffliwiau yn unig)	✓
		2 kW – 45kW	✓ (ffliwiau yn unig)	✗
2G	Pymphiau Gwres	0 – 45 kW	Aer – ✗	✗
			Daear – ✓	✗
			Dŵr – ✓	✗

* Nodyn: 1 kW = 1000 w
1 mW = 1000 kw (felly 5MW = 5,000 kW)

** Nodyn: Mae Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) (Diwygio) (Cymru) (Rhif 2) 2012 yn egluro bod hawliau datblygu a ganiateir yn berthnasol i adeiladau ar dir amaethyddol neu goedwigaeth er mwyn gosod cyfarpar microgynhyrchu, ac yn arbennig gosod tyrbinau dŵr, boeleri biomass, a systemau treulio anaerobig. I gael rhagor o wybodaeth am y rheoliadau hyn ewch i'n gwefan ar: www.wales.gov.uk/planning.

*** Nodyn: Roedd y statws tariff Bwydo i Mewn yn gywir adeg cyhoeddi'r daflen hon.

Ffynonellau ar gyfer cael rhagor o wybodaeth

Llywodraeth Cymru	www.cymru.gov.uk www.walescarbonfootprint/home
Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru	www.environment-agency.gov.uk
Cyngor Cefn Gwlad Cymru	www.ccw.gov.uk/
Cadw	www.cadw.wales.gov.uk/
Yr Ymddiriedolaeth Arbed Ynni	www.est.org.uk Ffôn: 0800 512 012
Yr Ymddiriedolaeth Garbon	www.carbontrust.co.uk Ffôn: 0800 085 2005
Cynllun Tystysgrifau Microgynhyrchu	www.microgenerationcertification.org/
Yr Adran Ynni a Newid Hinsawdd	www.decc.gov.uk/
Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) (Diwygio) (Cymru) 2012	www.legislation.gov.uk www.cymru.gov.uk/cynllunio

Y cyhoeddiadau sydd ar gael yn y gyfres hon

1	Cynhyrchu eich ynni eich hun - Arweiniad cynllunio ar gyfer cartrefi, cymunedau a busnesau
2A	Ynni Gwynt
2B	Trydan Solar
2C	Dŵr Solar
2D	Ynni Dŵr
2E	Biomass
2F	Biomass (Treuliad Anaerobig)
2G	Gwres a Phŵer Cyfunedig
2H	Pympiau Gwres
3A	Cynhyrchu eich Ynni eich Hun – Y Rheoliadau Cynllunio ar gyfer Microgynhyrchu (Cartrefi)
3B	Cynhyrchu eich Ynni eich Hun – Y Rheoliadau Cynllunio ar gyfer Microgynhyrchu (Annommestig)

Gellir gweld y dogfennau hyn ar ein gwefan yn:

www.cymru.gov.uk/cynllunio

Diweddardwyd ym mis Medi 2012

Argraffwyd ar bapur wedi'i ailgylchu

ISBN argraffu 978 0 7504 7842 7

ISBN digidol 978 0 7504 7844 1

© Hawlfraint y Goron 2012

WG16095